

Se inte problem

Politisk styrning, mångfald, flexibla organisationer som i Öckerö, ledarskap i förändring.

Det var några av ämnena på Brand 2008 i Karlstad som blev en av de mest välbesökta konferenserna någonsin med 529 deltagare.

Men det stora dragplåstret var Merseyside Fire & Rescue från Liverpool som berättade om sitt samhällsarbete. Alla var överens om att den brittiska modellen är imponerande. Men alla vara inte lika övertygade om att de själva skulle börja jobba på samma sätt.

Läs om Brand 2008 på sidorna 12-17.

KARLSTAD. Merseyside är en föregångare och vågar sticka ut hakan.

Vågar någon i Sverige följa efter?

– Vi måste sluta teoretisera och börja göra jobbet, säger Peter Löthman, räddningschef i Sundsvall-Timrå.

Räddningstjänstens offensiva arbete i Merseyside betalar sig. Man besöker 9 000 hushåll i månaden och antalet döda och skadade i bränder minskar samtidigt markant.

Räddningstjänsten har belönats för sitt arbete och jobbar numera även för ett friskare Liverpool. Fattigdom och ohälsa ska bekämpas.

Den brittiska uppvisningen på Brand 2008 var imponerande, det höll alla med om.

Men. Som så ofta dök det upp ett men. Exempelvis: vi kan inte jämföra deras miljö med vår, vi har inte så stora problem här.

Fel. I Merseyside county bor cirka 1,5 miljoner. Det är jämförbart med de områden räddningstjänsterna Södra Roslagen, Stockholm och Södertörn täcker.

Merseyside hade 2006 färre döda i bränder än de jämförbara svenska räddningstjänsterna.

De tre svenska räddningstjänsterna hade 832 utryckningar till bostadsbränder. 11 personer dog och 161 skadades i bränderna.

Under samma period hade Merseyside 1 326 utryckningar till bostadsbränder, där dog 9 och 126 skadades.

Det sades också att socialtjänstlagen inte tillåter att vi jobbar som Merseyside gör. Men britten går inte förbi sekretess

inom socialförvaltning och sjukvård, de samarbetar. Och nu, när resultaten är oomtvistliga, är det sjukvården som vill utöka samarbetet.

För att komma dit krävs arbete. Merseyside började med att sätta upp brandvarnare i hemmen.

– Tidigare var brandstationen vår borg. Vi fick larm och åkte ut och "räddade" döda kroppar överallt. Vi sa att någon borde göra något åt det, till slut insåg vi att det var vi själva som skulle göra det, säger ställföreträdande räddningschef Michael Hagen.

Sagt och gjort, eller?

Michael Hagen insåg att det fanns hinder på vägen. De som säger nej utan att säga nej.

– När du kommer med en idé och får svaret: bra, men först måste vi analysera nyttan. Eller vi måste utbilda personalen.

Merseyside lyssnade inte på outtalade nej. De körde igång.

– Vi fick ta en del svåra beslut. Men vi är i "rädda livet-branschen", det går inte att ifrågasätta om vi ska göra det här.

Åhörare på konferensen svarade unisont att Merseyside sätt att arbeta är en bra idé, men bara 30-70 procent ansåg det överförbart till Sverige.

Alltså bra, men...

Och i efterföljande diskussion om det brittiska arbetssättet var möjligt i Sverige dök dessa nej utan att säga nej upp.

Exempelvis:

– Visst, men det måste vara kommunalbrett.

– Vi behöver ett tydligt politiskt uppdrag.

– Vad är det för åtgärder som ger resultat? Vi saknar fakta.

Peter Löthman tröttnade på alla "men":

– Sluta problematisera. Ut och gör jobbet, ge mig mer verkstad,

Merseyside gör jobbet, och till Karlstad kom just de som gör jobbet. Sagal Jama är somalisk invandrare och jobbar som brobyggare gentemot somalier, Claire Sunter är döv och brobyggare mot döva,

sa han.

Han konstaterade att vi vet vad vi behöver göra, ändå babblar vi om att vi ska veta mer.

– Jag är trött på att man hela tiden hittar saker att ifrågasätta. Det som Merseyside inspirerar

mest med är att de lyckats förstå vem de är till för, sen försöker de hjälpa dem.

Peter Löthman efterlyser att svensk räddningstjänst vågar prova utan att ha både hängslan och livrem.

Merseyside svarar på frågor

Många var nyfikna, många ville ha svar. Representanter från Merseyside fick många frågor av åhörarna under Brandkonferensen.

En av de mer återkommande var hur man fick med brandmännen när kursen lades om och Merseyside började knacka dörr för att öka säkerheten i hemmen.

– Det fanns inget val. Och i dag kan ingen brandman säga att det var en dålig idé. Vi har ju resultaten, säger Tony Harland, chef för Community Fire Safety. Här är några av frågorna och svaren:

Hur startade ni er verksamhet, testade på en station eller körde på alla?

– Alla. Vi hade ingen pilotverksamhet. Vi hade då 1 200 brandmän, det var många brandmän att påverka.

Hur var tanken med hembesök från början?

– När vi började hade vi inga mål, vi bara drog igång. Nu ska varje skift på en tvåfordonsstation göra 110 hembesök i månaden, skiften på enfordonsstation ska göra 55 besök.

Om någon frågade varför ni skulle göra detta?

– Då bad vi dem tala om varför vi inte skulle göra det. Vi förändrade brandmännens sätt att tänka. Det finns säkert någon

som fortfarande tycker att vi inte borde göra det.

Hur visste ni var problemen fanns?

– Vi frågade brandmännen, de är ju ute och ser verkligheten. I början handlade det bara om att komma in i folks hus och få upp brandvarnare.

Hur reagerar folk, släpper de in er?

– Vi är välkomna in i husen. Det är politiken de slänger igen dörren framför.

Hur såg brandmännen på det när ni började organisera hembesök?

– De hade ursäkter, måste öva. Men det fanns mycket tid. På vilket annat jobb kan man läsa tidningen och äta frukost på arbetstid. Vi måste ändra oss.

– En brandman måste va

Vad sa ni till de som ansåg att de tagit jobbet för att släcka bränder?

– De tog inte jobbet för att släcka bränder, de tog jobbet för att rädda liv, och det var det vi skulle göra nu.

Hur motiverar ni brandmännen att göra hembesök? Det är en viktig fråga för oss.

– Starkt ledarskap, vision hos chefer och politiker. Sen förs det ner till oss. Min roll är att motivera styrkan. Kan jag inte det ska jag inte vara stationschef.

Har brandmännen fått specialutbildning för att klara de nya uppgifterna, exempelvis hur man informerar?

– Nej. En brandman måste vara kapabel att prata med folk. Vi presenterade

– gör jobbet

Tony Harland är chef för Community Fire Safety, Jennifer Welsh brobyggare mot flyktingar, Michael Tolond mot missbrukare och Catherine Owens mot äldre. Principen är att alla ska ha rätt till samma service, brobyggare har anställts för att nå grupper som kan vara svåra att komma i kontakt med.

Foto: Per Larsson

– När vi åker på larm har vi bara fokus på lösningar. Det gäller att välja det förhållningssättet även i alla andra situationer.

– Vad är det värsta som kan hända om vi knackar dörr hos folk, att de öppnar dörren och

säger stick? undrar Löthman. **Gör ni något i Sundsvall-Timrå?**

– Vi har ett samverkansforum där de som vet mest om olyckor är med, exempelvis hemtjänsten och sjukvården, och har gjort

punktinsatser. Men Merseysides breda anslag har vi inte.

PER LARSSON

Vid larm är vi fokuserade på lösningar, svensk räddningstjänst borde ha samma förhållningssätt i alla andra situationer också, anser Peter Löthman, räddningschef i Sundsvall-Timrå.

Foto: Katarina Sellius

ra kapabel att prata med folk

varför vi skulle göra det och visade ny utrustning.

Är brandmän positiva i dag?

– De har accepterat. Majoriteten av de brandmän jag känner personligen tycker att kontrollen av säkerhet i hemmen är bra. De är mer motiverade i yrket.

Hur går besök till?

– En släckbil med fyra man åker ut, brandmännen jobbar parvis i bostäderna. Ett besök tar cirka 20 minuter. De kontrollerar brandsäkerhet och fyller i en lista. Om styrkan inte har några bokningar knackar de dörr i särskilt utsatta områden. För brandmännen är det väldigt organiserade dagar. Det är slut på de långtråkiga dagarna och de får ansvar.

Lyckas ni alltid få tag i människorna?

– En del är svåra att komma i kontakt med. Det hände mig en gång att vi försökte nå fram i tolv månader, och till slut lyckades vi.

Hos utsatta personer, jobbar ni med sprinkler i hemmen där?

– Vi har gjort, men det är ganska dyrt. Vi hade en höft-opererad sänggrökare. Hos honom ställde vi in en flyttbar sprinkler så länge han hade svårt att röra sig. När han kvicknade till flyttades sprinklern till någon annan.

Hur löste ni eventuellt motstånd från socialen och sjukvården?

– Vi upptäckte andra problem vid hembesöken och de förmedlade vi, med per-

sonens godkännande, vidare till socialen och sjukvården. De såg fördelarna. Det har aldrig varit något riktigt motstånd. Våra partner är nöjda, vi gör ju jobb åt dem. Och själva partnerskapet är nyckeln till framgång.

Något som var hinder?

– Största hindret var hur vi skulle ha tillgång till varandras datauppgifter. Men det löste sig. Nu har vi tillgång till vilka personerna är som behöver hjälp. Om en viss kategori är drabbad av dödsbränder visste vi förut inte vilka de människorna var, det vet vi nu.

Vad säger de ni besöker om ni för vidare uppgifter till socialen?

– Det gör vi inte utan deras godkännan-

de. När vi ser att det finns risker i hemmet säger vi till personen att denne behöver hjälp och erbjuder oss att prata med socialen. Det godkänner personen med en underskrift.

Vad är det ni förmedlar vidare efter ett hembesök?

– Det kan vara att det allmänna tillståndet inte är bra, att personen helt enkelt behöver hjälp med vardagslivet. Men det kan också vara att en handikappad bor på andra våningen utan hiss. Hur klarar en sån person en utrymning?

– När problem rättats till är det viktigt att det når tillbaka till brandmännen. Då får de ett kvitto på att deras jobb gör nytta, eftersom det är de som uppmärksammat problemet.

Merseyside i Sirenen

Sirenen har haft flera reportage från Merseyside vilket väckt svenskt intresse för hur räddningstjänsten i Liverpool jobbar. Det senaste reportaget hade vi i nr 2 2008. Sidorna finns att ladda ner från vårt arkiv på <http://sirenen.srv.se> skriv sökordet Merseyside